

zoo fraai mogelijk te doen zijn. Zij slaagden erin een groot aantal rijk geornamenteerde en gefigureerde monumentale bronnen te scheppen, opgetrokken van steen en ijzer (ook wel brons). Het steenmateriaal kwam hoofdzakelijk uit de Jura, uit Solothurn en Neuenburg. Men bezigde bij voorkeur een gemakkelijk te bewerken zandsteensoort welke diende te zijn, zooals een oud, vergeeld handschrift luidt: „Subere Stein dz man daryn Bilder hauen köntt.”

Het vervoer van het benodigde steenmateriaal geschiedde hoofdzakelijk op schepen en vervolgens met paard en wagen.

Reeds in het begin der 15e eeuw ving men aan den steen te beschilderen met olieverf, een werkwijze welke uit de Renaissance stamde en ook later ging men daarmee voort. Deze beschildering had tevens ten doel den steen te dichten en te beschermen, de porieën werden aldus gesloten door een beschermende verflaag tegen de inwerking van weer en wind.

Naast deze practische overwegingen golden ook andere wenschen: het stadsbeeld een kleurige noot te verschaffen terwijl de plaatsing der bronnen als monumentaal accent steeds zeer gunstig gekozen blijkt.

Wat de beschildering betreft, deze beperkte zich tijdens de Renaissance in hoofdzaak tot rood en blauw; bruin en groen met zilver of goud verlucht. Tijdens de Barok en de Rococo drong het bladgoud andere kleuren terug.

Krijgersgestalten werden voorzien van vergulde helmen en zwaarden, terwijl de heiligenfiguren (vooral de Madonna) met gouden kronen en stralenkransen getooid waren en gekleed gingen in met goud-omzoomde en geornamenteerde gewaden. Ook velerlei onderdeelen van het bijwerk zooals de zuil-kapiteelen, cannelure's, rosetten en krullen werden met bladgoud bedekt. Slechts zelden werd echter de polychromeering en het vergulden voortgezet in de vergaarbak of trog. Het is merkwaardig hoe ook hier het beginsel: dat wat door het dienend karakter beheerscht wordt, onversierd te laten, gehandhaafd werd!

Zochten de stads-regeerders de knapste talenten aan voor het benodigde beeldhouwwerk, ook voor de beschildering richtten zij zich gewoonlijk tot kunstenaars van naam. Het heet dat vooral de stad Solothurn uitblonk wat de bronnen-beschildering betrof. Daar woonde en werkte een schilder *F r a n z K n o p f* die in het jaar 1574 de opdracht verkreeg een drietal bronnen „in Öll zu trencken u zu besserer Dauer mit Ölfarbe an zu Stricken damit das Regenwetter den selben Sandstein nit genzlichen abregne”. Het waren de Ursus-, Sint George- en Simsonbron, dateerend van 1543, 1547 en 1548. Hieruit blijkt duidelijk dat reeds snel verwerking van den zandsteen plaats had. In een der stedelijke registers van Luzern, gedateerd 1519, leest men dat op 21 Mei van dat jaar aan den schilder *H a n s H o l b e i n* een pond en een schilling is uitbetaald als loon voor het kleuren van een bron op de Barfüserplatz, naar wiens ontwerp ook het beroemde relief aan de Pfeifferbrunnen te Basel is vervaardigd: een schaar mannen en vrouwen welke dan-